

NYT FRA HØRSHOLM SØLAUG

Nr. 31 – 22. juni 2015

Indholdsfortegnelse

1. Hørsholm Kommunes sørestaurerings-initiativ
2. Vandområdeplanen 2015-2021 for distrikt Sjælland
3. Sø-ret og 'allemandsret' : fakta om søer og jura

1. Hørsholm Kommunes sørestaurerings-initiativ

Vi har tidligere i disse spalter berettet om den kommunale budgetaftale i 2013, hvori 1.0 million kroner årligt (2014-2017) blev øremærket til oprensning af kommunale søer (<http://hoersholmsoelaug.dk/docs/HS-nyt-23-final.pdf>). Denne beslutning er nu langt om længe ved at blive omsat til konkret handling – i første omgang i form af en restaurering af to mindre søer i området omkring Kokkedal Slot (se kortet nedenfor).

Kokkedal Slotssø Syd : Søens økologiske tilstand har både negative og positive træk. Mest problematisk er det, at sedimentet i søbunden indeholder fire forskellige tungmetaller, bl.a. en usædvanlig høj koncentration af kobber. Fiskebestanden er sparsom, og der er et højt næringsstof- og klorofylniveau samt et ringe iltniveau. På den positive side kan man konstatere, at der er en alsidig bredvegetation og en god fauna af padder og vandlevende smådyr, heriblandt vandbiller og guldsmede.

Kokkedal Slotssø Nord : Nabosøen mod nord har nogle af de samme skavanker. Dens indhold af tungmetaller så som bly, zink, kobber, kviksølv, og cadmium overstiger vejledende grænseværdier. Den sparsomme fiskebestand, det høje næringsstofniveau samt det ringe iltniveau trækker vurderingen af søens tilstand ned, mens tilstedeværelsen af padder, undervandsvegetation og en alsidig bredvegetation (på trods af skygge fra en række store træer) tæller positivt.

Som forberedelse til restaureringen har kommunen foranlediget en undersøgelse af søernes aktuelle tilstand og mulige restaurerings- og plejetiltag. Den inkluderede biologiske undersøgelser af vandplanter, fisk, padder og bredzonevegetation samt målinger af vandkemi, ilt, sigtdybde og sedimentkemi. På denne baggrund er man nu i gang med at overveje, hvordan man bedst kan reducere indholdet af næringsstoffer i søvandet og fjerne tungmetaller og miljøfremmede stoffer i sedimentet.

Det anslås, at omkring 25 % af søens fosfor er indlejret i undervandsvegetationen i vækstsæsonen, og man kan formentlig derfor fjerne en væsentlig del af fosforet ved gentagne gange at høste søernes bestande af tornfrøet hornblad og korsandemad. Det kan gøres med begrænset negativ effekt på bredvegetation og paddebestand, men skal formentlig foretages et par gange årligt gennem en periode på to til fem år.

Man har ikke præcis viden om, hvor alvorligt sedimentets indhold af tungmetaller og miljøfremmede stoffer påvirker livet i søerne, og det er derfor en vurderingssag om en opgravning af sedimentet kan anbefales. Hvis dét kommer på tale, bør det foretages med størst muligt hensyn til bevaring af den gode bredvegetation samt bibeholdelse af visse områder med undervandsvegetation.

De forestående indgreb skal også tage et vidtgående hensyn til paddebestanden i søerne. Der er blevet observeret salamandere i den sydlige sø, og der er derfor stor sandsynlighed for, at de også er tilstede i den nordlige. En paddeundersøgelse skal derfor gennemføres inden en evt. restaurering påbegyndes.

Hørsholm Sølaug værdsætter kommunens grundige forarbejde, men er også stærkt opsat på at få undersøgelsesfasen overstået og få de konkrete indgreb sat i gang.

2. Vandområdeplanen 2015-2021 for distrikt Sjælland

Naturstyrelsen har sendt Vandområdeplanen for Sjælland i høring. De søer og vandløb i Hørsholm Kommune, der er omfattet af planen er

- Søer: Sjælsø og Slotssøen
- Vandløb: Usserød Å, Gedevedsrenden, Ulvemoserenden (inkl. Flakvad Rende), Marens Rende og Degnebækken.

Ifølge planen er målet, at søer og vandløb skal have mindst 'god økologisk tilstand' eller 'godt økologisk potentiale'. Hvis målet ikke er opfyldt, skal der gøres en indsats for at sikre, at dette sker. Kun Slotssøen lever op til målsætningen. Sjælsø lever ikke op til målsætningen, men det vil der ikke blive gjort noget ved indtil efter 2021, da det vurderes at være forbundet med uforholdsmæssigt store omkostninger at forsøge at nå målet om god økologisk tilstand i den nuværende planperiode.

For vandløbenes vedkommende lever Usserød Å, Degnerenden og Ulvemosen ikke op til målsætningen, medens tilstanden er ukendt i Marens Rende og Degnebækken. Planens indsatser for at bedre forholdene i vandløbene omfatter følgende :

- a) Der skal ske udskiftning/udlægning af groft bundmateriale i Usserød Å og Ulvemoserenden.
- b) Udledningen af spildevand fra 18 overløbsbygværker skal nedbringes.

Udskiftningen/udlægningen af groft bundmateriale indebærer en omkostning på ca. 200.000 kr., hvilket må betegnes som meget beskedent, ikke mindst i betragtning af planens 6-årige løbetid. Det er positivt, at der nu gøres en indsats for at nedbringe udledningen fra 18 af de 28 overløbsbygværker, der aflaster til de målsatte vandløb.

Bestyrelsen har besluttet at afgive et høringssvar i anledning af planen. Det er naturligvis ikke tilfredsstillende, hverken at indsatsen vedrørende Sjælsø er udskudt, eller at der i en 6-årig periode kun anvendes ca. 200.000 kr. til bedring af vandløbenes tilstand. Men disse indsatser er begrænset af de økonomiske rammer, der fra statslig side er afsat til hele projektet, og vi er klare over, at vi som en lille forening i en enkelt kommune i landet ikke vil være i stand til at ændre disse rammer.

Vi har derfor i vort høringssvar valgt at fokusere på spørgsmålet om reduktion af udledningen fra overløbsbygværkerne. Det ligger uden for den statslige økonomiske ramme, idet denne indsats finansieres gennem Hørsholm Vands takster, og derfor tror vi, at det her er muligt for os at påvirke vandområdeplanen i den rigtige retning.

I vort høringssvar argumenterer vi for, at der skal gøres en indsats overfor ALLE overløbsbygværker, der direkte eller indirekte aflaster til de målsatte vandløb, og ikke kun over for de ovennævnte 18 overløbsbygværker, der er valgt efter kriterier, som ikke er helt gennemskuelige.

Vort høringssvar om Vandområdeplanen kan læses i sin helhed på vor hjemmeside : <http://hoersholmsoelaug.dk/docs/HS-h%C3%B8ringssvar-vandomradeplan-22-06-2015.pdf>.

3. Sø-ret og 'allemandsret' : fakta om søer og jura

På Sølaugets årsmøde 24. marts 2015 blev det diskuteret, hvilke regler der gælder for færdsel på søer og vandløb, og bestyrelsen lovede at undersøge spørgsmålet nærmere og orientere medlemmerne. Det har vi gjort, men det er et kompliceret emne, og redegørelsen nedenfor giver ikke svar på alle spørgsmål.

Der gælder faktisk en slags 'allemandsret' for sejlads på søer og vandløb. Det vil sige, at som udgangspunkt er de åbne for sejlads med småfartøjer uden motor, men kun hvis det ikke er til skade for vandløbet eller andres jagt og fiskeri.

Der gælder dog væsentlige begrænsninger i 'allemandsretten'. For det første gælder den kun, hvis der er lovlig adgang til søen. Det betyder, at hvis man skal passere privat ejendom for at komme til søen, har man ikke fri adgang til søen. For det andet gælder det ikke for søer, der er undergivet 'særskilt ejendomsret', og det er typisk tilfældet, når der kun er én ejer af bredden/søen. I så fald kan ejeren fastsætte andre regler. For det tredje kan vandløbsmyndighederne (Naturstyrelsen og kommunerne) også regulere sejlads på søer og vandløb. Det er sket i mange tilfælde, men vi er ikke bekendt med, at Hørsholm Kommune har fastsat sådanne regler. Endelig kan en sø også være omfattet af en fredning, der regulerer adgangen til søen.

Sejlads med motor er som udgangspunkt ikke tilladt, medmindre det modsatte fremgår af et vandløbsregulativ eller en sejladsbekendtgørelse.

Når der er is på vandet, må man færdes frit på søer og vandløb i skove eller ved udyrkede arealer, som ejes af staten, kommunerne eller folkekirken, medmindre andet fremgår af skiltning. Med hensyn til private søer må det også her gælde, at man kun kan færdes frit på isen, hvis der er lovlig adgang til søen.

Det er tilladt at bade i alle søer, der tilhører staten, kommunerne eller folkekirken, medmindre andet er bestemt ved lokale forbud eller lignende eller fremgår af skiltning. Igen kan dette ikke gælde for private søer, hvis der ikke er lovlig adgang.

Diskussionen på årsmødet berørte også spørgsmålet om, hvad sø- eller bredejere har lov til på deres 'egen' sø. Her har sø- eller bredejereren jo netop lovlig adgang og skal ikke passere andres private ejendom for at komme dertil. Det følger heraf, at sø- eller bredejereren gerne må sejle på sin 'egen' sø (dog ikke med motor), bade i søen eller færdes på isen ¹⁾. Det siger dog sig selv, at enhver form for færdsel på 'egen' sø altid bør ske under skyldig hensyntagen til evt. øvrige sø- eller bredejere.

Når nu vi har fat i dette emne, erindrer vi om, at vi i 'Nyt fra Hørsholm Sølaug' nr. 18 fra juni 2012 (<http://hoersholmsoelaug.dk/docs/nyheder-18.pdf>) havde en artikel om 'Henkastning af haveaffald i søer eller på søbredder'. Konklusionen var, at hvis henkastningen af affaldet indebærer en tilstandsændring af søen eller dens omgivelser, så er det ikke tilladt. Hvis en bredejer en enkelt gang tømmer sin græsfanger i eller ved søen er det måske tåleligt, men hvis man over en længere periode henkaster større mængder af haveaffald i eller ved søen er det forbudt.

¹⁾ Yderligere oplysninger om emnet kan hentes på Naturstyrelsens, Friluftsrådets og Danmarks Naturfredningsforenings hjemmesider.